

Preek tijdens de doopviering van **Sylvia Jaenet Vegter** in de Ontmoetingskerk op 4 juni 2000
Lezing: Mattheus 18: 1-12. Thema: 'Worden als een kind.'

door Jurjen Beumer

1.

Vandaag, in deze feestelijke doopviering, zetten we het kind centraal. Net zoals in het gelezen bijbelgedeelte van vandaag plaatsen we een kind, het kind in ons midden. Wat kunnen we leren van het kind? wordt de vraag. Wat doen kerk, geloof en theologie met het gegeven dat er kinderen zijn, dat we zelf kinderen geweest zijn? Of hebben we van dit alles een grote-mensen-geloof van gemaakt?

U en ik, we zijn allemaal begonnen zoals de kleine Sylvia die vandaag gedoopt wordt. Hoe was u als kind? Denkt u daar nog wel eens aan? Hoe was uw jeugd, uw periode van kind-zijn? Denkt u er met plezier aan terug, of was het een zware tijd? Dit alles is zo bepalend voor wie we nu zijn. Laatst kreeg ik een brief van een vrouw en die had de letters van het woord vader, h`a`a`r vader, gebruikt om haar woede te uiten. De v was van verkrachter en de rest zal ik u besparen. Dit is erg, heel erg. Dan begint je leven heel beroerd, ondraaglijk op het moment, maar even erg voor later.

2.

Met dit schrijnende voorbeeld zijn we al meteen aangeland bij een visie op het kind-zijn die centraal staat in de bijbelse traditie, namelijk dat kinderen zeer kwetsbare wezens zijn. In de bijbel staan ze op een lijn met de weduwe, de wees en de vreemdeling, oftewel 'de armen'. Kinderen horen hier ook bij. Ze zijn allemaal aangewezen op de ondersteuning van anderen, op hun hulp, op hun bijstand. Zonder ondersteuning van anderen gaan ze eraan. Nergens wordt dat meer duidelijk dan bij het kind. Niets kan een baby zonder vader of moeder, maar ook als ze groter worden, kunnen lopen, zelf kunnen eten en drinken, dan n`o`g. Pas na vele jaren, zo rond de 18, 19, als ze de deur uitgaan, dan een beetje beginnen ze op zichzelf te staan. Als u dat meemaakt of meegemaakt hebt (bij u zelf, of bij uw kinderen), weet u dat. Er volgen nog vele bokkensprongen, van dingen en relaties uitproberen, en langzaam komt de jongvolwassenheid in zicht.

3.

En waar gaat het nu om (denk ik), dat is, dat die groot-gegroeide mens die kwetsbaarheid van weleer, die *afhankelijkheid* van zijn of haar kind-zijn blijft behouden. De kinderen in ons midden herinneren ons aan het beste dat een mens kan bezitten. Het beste dat, zoals we zagen, reeds in de kindertijd zelf ook verpest kan worden. Wat is dat dan dat beste?

Wel, daar nu precies probeert Jezus een antwoord op te vinden als zijn leerlingen hem daar naar vragen. Ze vragen: 'wie is de grootste in het koninkrijk der hemelen?' En hij antwoordt, tot hun verrassing: 'het kind, deze kleinen, zij zijn de grootsten.' *Koninkrijk der hemelen*, dat is een heel centraal begrip bij de evangelist Mattheus. Het wil zoveel zeggen als: op zo'n koninkrijk (met zo'n Koning) d`a`a`r is de wereld op aangelegd, dat is het perspectief van onze samenleving, het visioen van ons menselijk 'bedrijf', vrede en recht. Dat koninkrijk leeft ook diep in jou. 'En hoe dat moet, zo'n koninkrijk beginnen', zegt Jezus, 'daarover kom ik jullie vertellen.' In gelijkenissen en parabels doet hij dat, in gewone verhalen over mensen, en misschien wel het mooist van de hele bijbel in de Bergrede (hfst 5 - 7). Echter, deze verteller wordt tot hoofdpersoon in het grootste menselijke drama ooit vertoond. Deze meester-verteller; we volgen hem als kind, hoe hij moet vluchten naar Egypte met zijn vader en moeder (2:13-17), 'Rachel, wenend om haar kinderen.' (2:18) Geen mooie start van je leven. En z`o` wordt hij solidair met alle kwetsbare kinderen, die van toen en nu. Die van nu; zie ze gaan in eindeloze colonnes, op de vlucht voor de honger, weg van het geweld (Eritrea, Ethiopië, Zimbabwe) op de vlucht met andere kwetsbare mensen, de oude mensen, de vrouwen wenend om hun kinderen.

4.

Hoe kan het anders, met zo'n voorgeschiedenis als vluchtelingen-kind, dat Jezus op de vraag naar de grootste, een kind in het midden plaatst (zichZelf in het midden plaatst?). Zo moeten jullie worden, (opnieuw) worden als een kind. Het valt u waarschijnlijk ook op hoe buitengewoon hard hij vervolgens is als je dit nieuwe worden, deze nieuwe geboorte, niet aan je zelf toestaat. Je krijgt een molensteen om je nek en je wordt weggeworpen in de diepte van het water. Hard, maar logisch, want je bent niet bruikbaar voor het koninkrijk der hemelen. 'Wee de wereld die zo vaak mensen ten val brengt.' 'Wee de mens die een ander ten val brengt.' Het staat er bezwerend, waarschuwend, vermanend. Niet om te dreigen, te verdoemen of te veroordelen, maar om te wijzen op de ernst van de situatie als je de kleinen, de kinderen ergert, misleid, uitsluit.

5.

De bouwers en de werkers aan dat nieuwe koninkrijk zijn mensen die opnieuw het kind in zichzelf op het spoor willen komen: spontaniteit, vrijheid, ongedwongenheid. De volwassene die dat mist is een houten klaas, iemand zonder hart. De kerk die dat mist timmert zich vast in overleefde dogma's en mist elke bezieling.

'Worden als een kind' is afhankelijk durven zijn, kwetsbaar, is durven loslaten. 'Worden als een kind', is het tegengestelde van kinderachtigheid of onnozelheid, maar is kritisch volgen van wat er in de wereld en in je eigen hart gebeurt. 'Worden als een kind' is leren van de kinderen, kijken naar de kinderen, hun spel, hun geren, hun vitaliteit koesteren als iets in en van jezelf. O zeker, je bent blij als het tijdstip daar is dat je onafhankelijk kunt en mag zijn; je ouders even achter je, emotioneel en affectief ben je onafhankelijk; je eerste baan, je bent financieel onafhankelijk; even niet meer die kerk en dat geloof van vroeger; je wilt geestelijk onafhankelijk zijn.

6.

Onze huidige cultuur is een enorme promotor van onafhankelijkheid. Je bent die je bent en niemand hoeft jou iets te vertellen. Zelfverzekerd, recht op het doel af, niet weifelen en twijfelen, zo wordt ons geleerd, komt de moderne mens het best tot zijn recht. Afhankelijk? Zeggen dat je iemand nodig hebt? Diep in jezelf onzeker zijn, en dat durven uiten? Ach, dat 'scoort' niet. En het gekke bij dit alles is, nog nooit zijn de riaggs zo veelvuldig bezocht, nog nooit zijn er zoveel mensen geweest die last hebben van psychische aandoeningen. Burn-out, opgebrand raken in en door je werk, het is aan de orde van de dag. En hoe vaak niet is er iemand over-spannen. Wat merkwaardig, een samenleving die onafhankelijkheid als hoogste doel lijkt te hebben, is zo afhankelijk als het maar kan.

Zou het komen omdat we het kind in onszelf verloochend hebben, het tere, het kostbare? Dat we teveel naar buiten staan gericht (hebben en houden) en te weinig naar binnen, naar het kind dat in ons zingt?

7.

Opnieuw is het evangelie hard, keihard, want wie dat kleine, dat kwetsbare om zich heen en in zichzelf blokkeert zet zijn mens-zijn op het spel. Ik schrik als ik lees dat je weg moet doen datgene in en aan jou wat dit leven aan de basis van je ziel in de weg staat. Als het nu je hand het is, of je voet, of (nog kostbaarder) je oog, doe het dan maar met één. 'Als je hand of je voet je ten val brengt, hak hem dan af en gooi hem weg.' En hetzelfde met het oog.

Beter gehalveerd door het leven, maar dan echt en authentiek, dan zogenaamd uit één stuk.

Zo snijdt God in zijn eigen schepping, hij schaaft en beitelt aan ons als een beeldhouwer die in de weer is met een torso, om ons gaaf te maken. 't Liefst met twee handen wil hij zijn creaties, maar als ze zich vergrijpen aan de kinderen en de kleinsten van deze wereld, dan worden ze op hun vingers getikt. 't Liefst met twee voeten, maar als ze wegen bewandelen die chaos veroorzaken dan ziet hij

er geen been meer in. 't Liefst met twee ogen, maar als ze de kinderen over het hoofd zien dan mis je zoveel licht in je ogen.

8.

Geloven is bezig zijn met deze stille krachten van kindschap en groei. Geloven is een spel waar we op het spoor willen komen van de Beeldhouwer die aan ons werkt, die ons mooi en gaaf wil hebben en deze wereld gezond en heel wil hebben. Geloven is op zoek zijn naar dat kind in je, die stille plek, die diepe kracht die er is ingelegd door je Schepper. Ik wil het kind zeker niet romantiseren, want het kind dat je wàs en het kind dat je bènt loopt verwondingen op in en aan het leven, teleurstellingen. Je verlangens worden op de proef gesteld, het gaat dikwijls zo anders dan je zou willen. O nee, het kind dat je was (en ook de kinderen hier) zou je soms achter het behang willen plakken, vervelend, klierderig, pesterig. Ook dat kind heb je bij je.

Maar toch, waar een kind is heerst meestal plezier, wordt gelachen en spontaan geschreeuwd. De ongedwongen vreugde van het bestaan wordt beleefd in een enorme spontaniteit en veerkracht. Kijk maar eens naar de speelplaats van een basisschool, kijk zelfs naar de kinderen in een vluchtelingen-kamp, zij zijn vaak de creatiefste personen en maken speelgoed ut onmogelijk afval.

9.

Ik denk, of beter ik geloof, dat dat beste wat wij mensen hebben in onze kinderen en in het kind in onszelf iets met God te maken heeft; God, de meest creatieve kracht in ons leven. Waar het kindschap wordt gedooft verdwijnt ook God uit ons leven. En als God uit ons leven verdwijnt worden we zogenaamd onafhankelijke mensen die alles moeten halen uit een karige, schraperige, eendimensionale wereld.

Een doopdienst als deze wil u oproepen om opnieuw op zoek te gaan naar uw authentieke wortels die verankerd liggen in het kind-zijn. Als de kinderen straks binnenkomen, kijk dan naar ze, houdt van ze, druk ze aan je, help ze in hun weg naar menswording, leer van ze om te lachen, gek te doen, zomaar te huilen. Bekijk ze dan met uw beide ogen, loop mee op hun levensweg op twee voeten en vooral, zègen ze met jouw beide handen.

10.

De paar druppels water die straks op Sylvia's hoofd terecht komen zullen haar door het leven helpen, om haar dorst te lessen en haar hart te koelen wanneer het leven fel en heet wordt. Diezelfde druppels bereiken vandaag ook uw hoofd en hart, gebruik ze, ontvang ze, laat ze die druppels van toen tot leven wekken. Om opnieuw het kind-zijn in u te ontdekken, om te worden als een kind, in staat tot afhankelijkheid, en op uw beurt de mensen om u heen tot een zegen te zijn.

Dit water is voor later
als het leven droog en dor,
je stem ijlt, hoog en schor -
en jij snakt naar levend water.
Vergeet dan niet dat Ene Kind
weet hoezeer die jou bemind,
hij doopte druppels op je hoofd
en heeft daarmee beloofd
een leven rijk, vol zegen,
wees gelukkig in die milde regen.

jbb / preek 99 / 3 juni 2000